

Vec C-230/24

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

26. marec 2024

Vnútroštátny súd:

Juzgado de Primera Instancia n.º 8 de A Coruña

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

12. marec 2024

Žalobkyňa:

MF

Žalovaná:

Banco Santander, S. A.

Predmet konania vo veci samej

Žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha vrátenia súm neoprávnene zaplatených banke v dôsledku nekalej podmienky.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Smernica 93/13/EHS – Články 6 a 7 – Spotrebiteľské zmluvy – Nekalé podmienky – Zmluvná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi povinnosť zaplatiť všetky poplatky za zriadenie hypotekárneho záložného práva – Účinky vyhlásenia neplatnosti uvedených zmluvných podmienok – Zásada ekvivalencie – Možnosť uznať nepremlčateľnosť žaloby o určenie neplatnosti a zároveň stanoviť lehotu na podanie žaloby, ktorou sa požaduje vrátenie neoprávnene zaplatených súm na základe tejto podmienky

Prejudiciálna otázka

Je v rozpore so smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 a so zásadou ekvivalencie uplatňovanie možnosti oddeliť neplatnosť z dôvodu nekalej povahy a reštitučné účinky pri zachovaní nepremlčateľnosti neplatnosti a zároveň premlčateľnosti reštitučnej žaloby, keď v španielskom vnútroštátnom práve neexistuje žiadna norma alebo judikatúra, ktorá by túto možnosť uplatňovala na iné právne vzťahy?

Uvedené ustanovenia práva Únie

Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288)

Článok 3 ods. 1: „Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

Článok 4 ods. 1: „Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.“

Článok 6 ods. 1: „**Členské štáty** zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre **spotrebiteľa**...“.

Článok 7 ods. 1: „**Členské štáty** zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Rozsudky Súdneho dvora uvedené v odôvodnení návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

Uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva

A) *O neúčinnosti nekalých podmienok*

Článok 82 texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (konsolidované znenie všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších doplňujúcich zákonov) (ďalej len „**TRLGDCU**“), schváleného prostredníctvom Real **Decreto Legislativo** 1/2007 (kráľovský legislatívny dekrét č. 1/2007) zo 16. novembra 2007, stanovuje:

„1. Za nekalé podmienky sa považujú všetky ustanovenia, ktoré neboli individuálne dohodnuté, a všetky praktiky, ktoré neboli výslovne schválené, pokiaľ v rozpore s požiadavkami dobrej viery spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy v neprospech spotrebiteľa a užívateľa.

...

3. Nekalá povaha podmienky sa posudzuje so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, ktoré sú predmetom zmluvy, a s prihliadnutím na všetky okolnosti, ktoré existovali v čase jej uzatvorenia, ako aj na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo inej zmluvy, od ktorej táto zmluva závisí.

4. Bez toho, aby boli dotknuté predchádzajúce odseky, sa v každom prípade považujú za nekalé tie podmienky, ktoré v súlade s článkami 85 až 90 vrátane:

- a) viažu zmluvu na vôľu predávajúceho alebo dodávateľa,
- b) obmedzujú práva spotrebiteľa a používateľa,
- c) spôsobujú nedostatok vzájomnosti v zmluve,
- d) ukladajú spotrebiteľovi alebo používateľovi neprimerané záruky alebo mu bezdôvodne ukladajú dôkazné bremeno,

- e) sú neprimerané vzhľadom na prerokovanie a vykonanie zmluvy alebo
- f) odporujú pravidlám o právomoci a uplatniteľnom práve.“

Článok 83 TRLGDCU stanovuje:

„Nekalé podmienky sú absolútne neplatné a považujú sa za nedohodnuté...“.

Podľa článku 6 ods. 3 španielskeho **Código Civil** (Občiansky zákonník):

„Právne úkony, ktoré sú v rozpore s kogentnými a zakazujúcimi ustanoveniami, sú absolútne neplatné, pokiaľ nestanovujú odlišný účinok v prípade ich porušenia“.

Podľa článku 1303 španielskeho **Občianskeho zákonníka**:

„Ak je určitý záväzok vyhlásený za neplatný, zmluvné strany si musia navzájom vrátiť veci, ktoré boli predmetom tejto zmluvy, prírastky týchto vecí a sumu zaplattenú ako protiplnenie za tieto veci vrátane úrokov...“.

Toto ustanovenie a s ním súvisiace ustanovenia upravujú zrušiteľnosť alebo relatívnu neplatnosť, hoci v judikatúre sa na účely vrátenia plnení uplatňuje aj na absolútnu neplatnosť, či už zmluvy alebo niektorého z jej ustanovení.

B) O premlčaní žalôb

Podľa článku 1964 ods. 2 španielskeho **Občianskeho zákonníka** v znení platnom v čase uzavretia zmluvy:

„Hypotekárne žaloby sa premlčujú po dvadsiatich rokoch a osobné žaloby, pre ktoré neexistuje osobitná premlčacia lehota, sa premlčujú po pätnástich rokoch“.

Článok 1964 ods. 2 tohto zákonníka v znení zákona č. 42/2015 z 5. októbra 2015 stanovuje:

„Právo podať osobnú žalobu, ktorá nepodlieha osobitnej premlčacej lehote, sa premlčuje po uplynutí piatich rokov odo dňa, keď sa záväzok považuje za uplatniteľný...“.

Piate prechodné ustanovenie zákona č. 42/2015 uvádza:

„Režim premlčania, ktorý sa vzťahuje na existujúce vzťahy.

Premlčacia lehota pre osobné žaloby, pre ktoré neexistuje osobitná premlčacia lehota a ktoré boli podané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa riadi ustanoveniami článku 1939 Občianskeho zákonníka“.

Článok 1939 Občianskeho zákonníka stanovuje:

„Premlčacia lehota, ktorá začala plynúť pred uverejnením tohto zákonníka, sa riadi zákonmi, ktoré mu predchádzali; ak však od nadobudnutia jeho účinnosti uplynula celá doba, ktorú tento zákonník vyžaduje na premlčanie, premlčanie je účinné, aj keď sa v uvedených predchádzajúcich zákonoch vyžaduje dlhšia doba.“

Rozsudky Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) a ustanovenia, ktoré sú v nich citované a ktoré sú uvedené v odôvodnení návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

Stručné zhrnutie skutkových okolností a konania vo veci samej

- 1 Dňa 19. januára 2009 žalobkyňa, ktorá má postavenie spotrebiteľa, uzavrela s Banco Santander, S. A. zmluvu o úvere, ktorej piata zmluvná podmienka znie:

„Náklady a povinnosti dlžníka.

5.1. Dlžník znáša tieto náklady:

5.1.1. Prípravné náklady na transakciu: Náklady uvedené v tomto bode znáša žiadateľ, aj keď nedôjde k poskytnutiu úveru.

* Náklady na ocenenie nehnuteľnosti.

* Náklady na overenie stavu zápisu v katastri nehnuteľností.

5.1.2. Náklady a poplatky vyplývajúce z tejto zmluvy, z jej zápisu do katastra nehnuteľností a z vyhotovenia prvej kópie pre banku, ako aj náklady a poplatky vyplývajúce z jej zmeny alebo zrušenia a náklady a poplatky vyplývajúce z prípadného zápisu stavieb a zariadení do katastra nehnuteľností v súlade s DRUHOU zmluvnou podmienkou...“.

- 2 Dňa 27. februára 2023 spotrebiteľ podal na vnútroštátny súd žalobu, ktorou sa domáhal určenia absolútnej neplatnosti piatej zmluvnej podmienky, a v dôsledku toho vrátenia polovice nákladov zaplatených za notárske poplatky a všetkých nákladov zaplatených za poplatky za zápis do katastra nehnuteľností, vrátane príslušných zákonných úrokov z týchto súm.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 3 Banka tvrdí, že na základe článku 1964 ods. 2 Občianskeho zákonníka a prechodného režimu zavedeného zákonom č. 42/2015 je žaloba o vrátenie súm požadovaných žalobkyňou premlčaná.

Odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 4 Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či právo Únie umožňuje, aby žaloba o vrátenie súm neoprávnene zaplatených na základe nekalej podmienky podliehala premlčaniu, zatiaľ čo žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky premlčaniu nepodlieha. Vnútroštátny súd konkrétne tvrdí, že toto oddelenie alebo rozdielnosť režimov je v rozpore so zásadou ekvivalencie.

Východiskový bod: pripomienky k rozsudku Súdneho dvora zo 16. júla 2020, Caixabanc (C-224/19)

- 5 Vnútroštátny súd sa zameriava na analýzu trinástej prejudiciálnej otázky, ktorá sa týka obmedzenia účinkov neplatnosti nekalej podmienky prostredníctvom stanovenia premlčacej lehoty, a v ktorej sa pýtal, či sa majú článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej judikatúre, ktorá stanovuje, že právo podať žalobu na uplatnenie reštitučných účinkov vyhlásenia neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky podlieha premlčacej lehote, hoci podľa vnútroštátnej právnej úpravy je právo podať žalobu na vyhlásenie absolútnej neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky nepremlčateľné.
- 6 V bode 81 tohto rozsudku sa uvádza, že ochrana, ktorú smernica 93/13 zaručuje spotrebiteľom, bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá zakazuje vnútroštátnemu súdu po uplynutí prekluzívnej lehoty konštatovať nekalú povahu podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom (rozsudok z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, EU:C:2002:705, bod 38). Podľa vnútroštátneho súdu Súdny dvor tvrdí, že smernica 93/13 bráni tomu, aby sa na konštatovanie nekalej povahy podmienky vzťahovala prekluzívna lehota. Vnútroštátny súd sa domnieva, že toto kritérium sa uplatňuje aj v španielskej právnej úprave a judikatúre, podľa ktorých **absolútna neplatnosť** z dôvodu porušenia kogentných ustanovení vo všeobecnosti **nepodlieha žiadnej lehote**. S ohľadom na uvedené pochybnosť spočíva v tom, či vzhľadom na to, že vyhlásenie neplatnosti z dôvodu nekalej povahy je nepremlčateľné, možno to isté tvrdiť o reštitučných účinkoch, ktoré z tohto vyhlásenia vyplývajú, alebo presnejšie, či je vnútroštátna právna úprava alebo judikatúra, ktorá tieto účinky podmieňuje premlčaním, v súlade so smernicou.
- 7 V bode 82 tohto rozsudku sa však tento prístup spresňuje, keď sa uvádza, že Súdny dvor však už pripustil, že **ochrana spotrebiteľa nie je absolútna** (rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 68) a že **určenie primeraných lehôt** na podanie opravných prostriedkov **pod hrozbou preklúzie** v záujme právnej istoty je **v súlade** s právom Únie (rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 41, ako aj z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 69). V súvislosti s týmto bodom vnútroštátny súd uvádza, že Súdny dvor naznačuje možné oddelenie absolútnej neplatnosti podmienky od jej účinkov.

- 8 V bode 83 tohto rozsudku sa spresňuje, že podmienky uplatnenia ochrany spotrebiteľov stanovenej v článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 patria do pôsobnosti vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov na základe zásady ich **procesnej autonómie**. Tieto podmienky však nesmú byť menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné vnútroštátne konania (**zásada ekvivalencie**) ani nesmú byť naformulované tak, aby v praxi spôsobili nemožnosť alebo nadmerné sťaženie výkonu práv uznaných právnym poriadkom Spoločenstva (**zásada efektivity**) (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675, bod 24 a citovaný judikatúru). V súvislosti s týmto bodom vnútroštátny súd uvádza, že hoci z hľadiska vnútroštátneho práva premlčacia alebo prekluzívna lehota nie je v pravom zmysle slova procesnou normou, ale vecnou alebo hmotnoprávnou normou, môže napriek tomu patriť do oblasti procesnej autonómie, keďže ide o prostriedok implementácie alebo transpozície normy práva Únie členským štátom.
- 9 V bode 84 tohto rozsudku Súdny dvor uvádza, že z toho vyplýva, že právo Únie nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá síce stanovuje, že **právo na podanie žaloby na vyhlásenie neplatnosti** nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom je **nepremlčateľné**, ale **podriaduje žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto vyhlásenia premlčacej lehote**, pričom musia byť dodržané zásady ekvivalencie a efektivity. V súvislosti s týmto bodom vnútroštátny súd uvádza, že žaloba o určenie neplatnosti môže byť úspešná, pretože nie je časovo obmedzená, a že účinky tejto neplatnosti sú obmedzené preklúziou, a vyjadruje názor, že tento výsledok zrejme nechráni spotrebiteľov.
- 10 Vnútroštátny súd cituje a komentuje body 85 až 92 tohto rozsudku, ktoré sa týkajú **zásady efektivity** a v ktorých sa uvádza, že na účely overenia dodržiavania tejto zásady je potrebné zohľadniť zásady vnútroštátneho práva, ako je zásada právnej istoty, ktorá môže vyžadovať, aby sa na podanie reštitučnej žaloby vzťahovala premlčacia lehota. Prejudiciálna otázka sa však netýka tejto zásady, ale zásady ekvivalencie.
- 11 V bode 86 tohto rozsudku sa uvádza, že konanie vo veci samej sa týkalo prípadného uplatnenia **päťročnej premlčacej lehoty** stanovenej v článku 1964 ods. 2 Občianskeho zákonníka na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov vyhlásenia neplatnosti nekalej podmienky hypotekárnej zmluvy. Podľa bodu 87 tohto rozsudku, keďže trojročné (rozsudok z 15. apríla 2010, Barth, C-542/08, EU:C:2010:193, bod 28) alebo dvojročné premlčacie lehoty (rozsudok z 15. decembra 2011, Banca Antoniana Popolare Veneta, C-427/10, EU:C:2011:844, bod 25) boli v judikatúre Súdneho dvora uznané za [zlučiteľné] so **zásadou efektivity**, s výhradou posúdenia skutočností uvedených v bode 85 tohto rozsudku zo strany vnútroštátneho súdu sa treba domnievať, že sa v zásade nezdá, že **päťročná premlčacia lehota** uplatniteľná na podanie žaloby na uplatnenie reštitučných účinkov vyhlásenia neplatnosti nekalej podmienky má takú povahu, že **by prakticky znemožnila alebo nadmerne sťažila uplatnenie**

práv udelených smernicou 93/13. Vnútroštátny súd vykladá tento bod v tom zmysle, že na podanie reštitučnej žaloby možno stanoviť päťročnú premlčaciu lehotu, hoci žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky sa nepremlčuje.

- 12 Vnútroštátny súd ďalej analyzuje dva rozsudky citované v tomto bode 87. **Rozsudok z 15. apríla 2010, Barth, C-542/08**, sa týkal žaloby na získanie mimoriadneho príplatku za odpracované roky za poskytovanie služieb migrujúcim pracovníkom počas určitého obdobia, a v tomto rozsudku sa konštatovalo, že žaloba môže podliehať premlčacej lehote (tri roky sa považovali za dostatočné). Tento prípad sa odlišuje od prípadu analyzovaného v rozsudku zo 16. júla 2020, Caixabanc (C-224/19), v ktorom sa rozhodlo, že účinky absolútnej neplatnosti podmienky obsiahnutej v zmluve uzavretej so spotrebiteľom môžu podliehať premlčaniu, ale nikdy nie samotnej neplatnosti. Podľa vnútroštátneho súdu vo veci Barth, C-542/08, **nedošlo k oddeleniu uznania nároku od účinkov tohto uznania** (konkrétne vyplatenie dávky, na ktorú vzniká nárok), len sa konštatovalo, že premlčacia lehota troch rokov na uplatnenie vyhlásenia o uznaní príplatku za odpracované roky v Rakúsku je primeranou lehotou, ktorá nie je v rozpore so zásadou efektivity v spojení s článkom 7 ods. 1 nariadenia Rady č. 162/1968 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva.
- 13 **Rozsudok z 15. decembra 2011, Banca Antoniana Popolare Véneta, C-427/10**, sa týkal sporu medzi talianskymi daňovými orgánmi a finančnou inštitúciou, v ktorom sa táto inštitúcia domáhala vydania daňového plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu. Súdny dvor rozhodol, že **zásada efektivity umožňuje existenciu rôznych lehôt na podanie žalôb zdaniteľnou osobou a daňovou správou**. Vnútroštátny súd uvádza, že ani tento prípad nie je porovnateľný s prípadom, v ktorom bol vydaný rozsudok zo 16. júla 2020, Caixabanc (C-224/19), keďže sa týkal iného právneho vzťahu (daňová správa – daňovník), odlišnej (a to konkrétne verejnej) povahy.
- 14 Vnútroštátny súd sa preto domnieva, že príklady uvedené v bode 87 komentovaného rozsudku dostatočne nepodporujú názor Súdneho dvora.
- 15 Vnútroštátny súd ďalej komentuje body 88 až 92 toho istého rozsudku zo 16. júla 2020, Caixabanc (C-224/19), ktoré sa týkajú počítania lehoty a určenia *dies a quo*, a to s ohľadom na zásadu efektivity. Samotný vnútroštátny súd uvádza, že „cieľom nášho prístupu nie je... zaoberať sa... rôznymi okamihmi *dies a quo* premlčacej lehoty reštitučnej žaloby“. Treba však poznamenať, že vnútroštátny súd i) uvádza, že výraz „odo dňa, keď sa záväzok považuje za uplatniteľný“ uvedený v článku 1964 ods. 2 Občianskeho zákonníka bráni tomu, aby sa *dies a quo* zhodoval s dátumom uzavretia zmluvy, a ii) na základe bodu 90 komentovaného rozsudku tvrdí, že relevantný musí byť okamih, keď sa spotrebiteľ dozvie o nekalej povahe podmienky, napríklad na základe španielskeho rozsudku, ktorým sa takáto podmienka vyhlási za nekalú.
- 16 V rámci zhrnutia komentovaného rozsudku vnútroštátny súd uvádza, že **Súdny dvor pripúšťa** z hľadiska možnosti premlčania **rozdelenie medzi (i) žalobou**

o určenie neplatnosti nekalých podmienok (ktorá sa nepremlčuje) a (ii) **žalobou o vrátenie** súm zaplatených na základe týchto podmienok (ktorá podlieha premlčaniu, pokiaľ to nie je v rozpore so zásadami efektivity a ekvivalencie).

Vnútroštátna judikatúra týkajúca sa oddelenia neplatnosti od reštitúcie a jej vzťah k zásade ekvivalencie

- 17 Je bežné, že banky sa v prípade podania žaloby o určenie neplatnosti z dôvodu nekalej povahy s reštitučnými účinkami, ktoré z toho vyplývajú, odvolávajú buď na preklúziu podľa článku 1301 Občianskeho zákonníka, alebo na premlčanie podľa článku 1964 tohto zákonníka.
- 18 Treba poznamenať, že v prejednávanej veci nejde o relatívnu neplatnosť vyplývajúcu z omylu, ktorý má za následok neplatnosť súhlasu, ale o absolútnu neplatnosť z dôvodu nekalej povahy zmluvnej podmienky. Táto **absolútna neplatnosť nepodlieha lehote** na zrušenie podľa článku 1301 Občianskeho zákonníka, ako to konštatoval španielsky Tribunal Supremo (Najvyšší súd) v rozsudku zo 16. októbra 2017, v ktorom uviedol, že i) nekalá podmienka je absolútne neplatná, čo bráni tomu, aby bol spotrebiteľ viazaný nekalou podmienkou (článok 6 ods. 1 smernice 93/13), a ii) spotrebiteľovi nemožno poskytnúť nižšiu ochranu, než je ochrana, akú poskytuje inštitút absolútnej neplatnosti v iných oblastiach právneho poriadku, pretože v prípade poskytnutia nižšej ochrany by bola porušená zásada ekvivalencie práva Únie.
- 19 Vnútroštátny súd uvádza, že pokiaľ ide o **nepremlčateľnosť žaloby o určenie neplatnosti** nekalej podmienky, judikatúra Súdneho dvora, ako aj judikatúra Tribunal Supremo (Najvyšší súd) je jednotná.
- 20 Na druhej strane vnútroštátny súd uvádza, že v **španielskej judikatúre neexistuje takéto oddelenie nepremlčateľnosti žaloby o vyhlásenie neplatnosti od premlčateľnosti žaloby na uplatnenie dôsledkov tohto vyhlásenia**. Podľa vnútroštátneho súdu teda **zásada ekvivalencie** bráni tomu, aby sa so žalobou o určenie neplatnosti nekalej podmienky (ktorá sa nepremlčuje) a žalobou o vrátenie neoprávnene zaplatených súm na základe tejto podmienky (ktorá podlieha premlčaniu), zaobchádzalo rozdielne. Keďže vyhlásenie absolútnej neplatnosti nepodlieha preklúzií alebo premlčaniu, nepodliehajú mu ani účinky tohto vyhlásenia.
- 21 Vnútroštátny súd uvádza rôzne podobné situácie vnútroštátneho práva, v ktorých nedochádza k takémuto oddeleniu a ktoré sú relevantné na účely uplatnenia zásady ekvivalencie. A to:
 - články 1301 a 1330 Občianskeho zákonníka stanovujú jednotný režim preklúzie na štyri roky bez rozlíšenia medzi vyhlásením neplatnosti a reštitúciou;

- žaloba na rozdelenie sa vyhlasuje za nepremlčateľnú bez toho, aby vydanie prisúdeného majetku podliehalo preklúzii;
 - žaloba na určenie hraníc je nepremlčateľná, rovnako ako označenie hraníc;
 - žaloba o vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je nepremlčateľná a zrušenie režimu spoločného majetku ako dôsledok tohto rozhodnutia nepodlieha premlčaniu (článok 95 Občianskeho zákonníka);
 - vyhlásenie úplnej neplatnosti úžerníckych pôžičiek, ako aj uplatnenie práv vyplývajúcich z tohto vyhlásenia, sú nepremlčateľné;
 - článok 6 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý stanovuje absolútnu neplatnosť úkonov, ktoré sú v rozpore s kogentnými alebo zakazujúcimi ustanoveniami, neobsahuje možnosť rozlišovať medzi neplatnosťou a účinkami.
- 22 V rámci judikatúry neexistuje ani jedno rozhodnutie Tribunal Supremo (Najvyšší súd), ktoré by jednoznačne stanovilo odlišný režim preklúzie pre neplatnosť a jej účinky, takže ak je žaloba nepremlčateľná, nepremlčateľné sú aj jej účinky. Inými slovami, potvrdzuje sa neoddeliteľnosť neplatnosti a jej dôsledkov. V tejto súvislosti vnútroštátny súd cituje:
- **rozsudok Tribunal Supremo (Najvyšší súd) č. 491/2018 zo 14. septembra 2018**, ktorý bráni oddeleniu premlčacej lehoty na náhradu škody od porušenia, ktoré ju spôsobuje, keď uvádza, že otázka spočíva v určení, či náhrada škody spôsobená porušením povinnosti zachovania uloženej článkom 10 ods. 1 LPH [Ley de Propiedad Horizontal (zákon o vlastníctve bytov)] na spoločenstvo vlastníkov podlieha premlčacej lehote jedného roka – keďže ide o prípad mimozmluvnej zodpovednosti – alebo všeobecnej lehote pätnástich rokov – v súčasnosti päť rokov –, keďže ide o osobnú žalobu bez osobitnej premlčacej lehoty, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia článku 1964 Občianskeho zákonníka. V napadnutom rozsudku bola potvrdená téza, že požiadavka na splnenie povinnosti zachovania podľa článku 10 ods. 1 LPH podlieha všeobecnej premlčacej lehote pre osobné žaloby, avšak požiadavka na náhradu škody spôsobenej uvedeným porušením podlieha premlčacej lehote jedného roka pre mimozmluvnú zodpovednosť. Je však potrebné zohľadniť skutočnosť, že žaloba o náhradu spôsobenej škody sa zakladá na tvrdení, ktoré nie je spochybnené, že spôsobená škoda vyplýva práve z porušenia zákonnej povinnosti uloženej spoločenstvu vlastníkov v článku 10 zákona o vlastníctve bytov v zmysle vykonať práce, ktoré sú nevyhnutné na údržbu a zachovanie spoločných prvkov takým spôsobom, aby nespôsobili škodu na inom spoločnom alebo súkromnom majetku. **Nie je možné oddeliť premlčaciu lehotu na vymáhanie splnenia zákonných povinností od lehoty pre žalobu na vymáhanie škodlivých následkov tohto nesplnenia;**
 - **rozsudok Tribunal Supremo (Najvyšší súd) č. 178/2013 z 25. marca 2013**, v ktorom analyzoval tvrdenie jedného z účastníkov konania, podľa ktorého sa

síce žaloba o určenie simulácie právneho aktu nepremlčuje, ale premlčuje sa reštitučná žaloba podaná spolu s touto žalobou, ktorej cieľom je obnovenie vlastníctva, pokiaľ ide o majetok, ktorý je predmetom neplatnej zmluvy, pred jej uzavretím. Tribunal Supremo toto tvrdenie odmieta a uvádza, že v prípade, keď je samotné vlastníctvo vyplývajúce zo simulačnej dohody fiktívne, **vrátenie majetku podlieha rovnakému režimu nepremlčateľnosti ako žaloba o určenie simulácie**, keďže z ničoho nič nevzniká – „*ex nihilo nihil*“ –.

- 23 Vnútroštátny súd uznáva, že existujú dva rozsudky Tribunal Supremo (Najvyšší súd), ktoré zrejme potvrdzujú prípadné nezohľadnenie účinkov, hoci v rozsudku č. 747/2010 z 30. decembra 2010 sa analyzuje veľmi ojedinelý prípad (prípadoch ochrannej známky „Havana Club“) a ide o jediné rozhodnutie, a v rozsudku z 27. februára 1964 ide len o *obiter dicta*, keďže Tribunal Supremo vychádza z toho, že ide o prípad zrušenia, a nie absolútnej neplatnosti. Tribunal Supremo uznesením z 22. júla 2021 položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku v zmysle, z ktorého možno vyvodit', že v tejto veci sa Tribunal Supremo rozhodne pre oddelenie, hoci k tejto možnosti ešte nedošlo.

Záverová úvaha vnútroštátneho súdu

- 24 Ak by sa pripustilo uvedené oddelenie, viedlo by to k absurdnej situácii, keď **absolútna neplatnosť nemala žiadne dôsledky**, pretože aj v prípade vyhlásenia jej existencie by nebolo možné vrátiť plnenia, ak by sa reštitučná žaloba považovala za premlčanú.
- 25 Okrem toho toto oddelenie by ohrozilo **odradzujúci účinok** deklarovaný judikatúrou Súdného dvora (napríklad v rozsudku z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo, C-154/15), keďže predajca alebo dodávateľ by boli v pokušení zahrnúť tieto nekalé podmienky v nádeji, že aj keď budú vyhlásené za neplatné, nespôsobia im žiadnu škodu, pretože spotrebiteľ nebude môcť vymáhať neoprávnene zaplatené sumy. Odradzujúci účinok a cieľ ukončiť používanie nekalých podmienok si vyžadujú, aby sa neplatnosť a s ňou spojené reštitučné účinky mohli kedykoľvek uplatniť bez preklúzie.
- 26 **Téza o oddelení by viedla k takmer absurdným situáciám.** Ak by sa totiž v prípade neplatnosti z dôvodu nedostatku súhlasu uplatnila prekluzívna lehota štyroch rokov na podanie samotnej žaloby o neplatnosť (článok 1301 Občianskeho zákonníka) a premlčacia lehota piatich rokov (článok 1964 Občianskeho zákonníka) na reštitučné účinky podľa článku 1303 Občianskeho zákonníka, môžeme sa ocitnúť v situácii, keď je žaloba o určenie neplatnosti premlčaná, avšak reštitučná žaloba premlčaná nie je, ale vzhľadom na neexistenciu jej predpokladu (vyhlásenie neplatnosti), nemôže byť úspešná. Ďalším argumentom, ktorý by išiel nad rámec nekonzistentnosti tohto stanoviska je, že v prípadoch, keď si majú obe strany navzájom vrátiť plnenia (napríklad banka a spotrebiteľ), by každý z návrhov na vrátenie plnení podliehal premlčacej lehote s možnými rozdielnymi následkami.

- 27 V oblasti občianskeho práva, ako pripomína rozsudok Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 25. marca 2015, v **prípade neplatnosti „je potrebné odstrániť jej dôsledky a zahľadiť jej stopy, ako keby neexistovali, a tým sa vyhnúť účinkom, ktoré z nej vyplývajú**, v súlade s klasickým pravidlom *quod nullum est, nullum producit effectum*. Ak by sa pripustilo premlčanie reštitučných účinkov, neplatnosť (absolútna, nepremlčateľná, nepodliehajúca konvalidácií, náprave ani nahradeniu...) by mohla vyvolať účinky ako dôsledok premlčania, čo by bolo v rozpore s týmto pravidlom. Neplatnosť je do takej miery spojená so svojimi účinkami, že samotný Tribunal Supremo rozhodol, že nie je ani potrebné žiadať o účinky neplatnosti, pretože nastávajú automaticky, keďže vrátenie plnení je *ex lege* účinkom neplatnosti (rozsudky Tribunal Supremo č. 537/2019 z 10. októbra 2019, konkrétne v prípade vyhlásenia neplatnosti z dôvodu nekalej povahy, č. 716/2016 z 30. novembra 2016 alebo č. 102/2015 z 10. marca 2015).
- 28 Ak má byť ochrana spotrebiteľa harmonizovaná so zásadou právnej istoty, je potrebné stanoviť primerane dlhú premlčaciu/prekluzívnu lehotu na podanie samotného návrhu na vyhlásenie neplatnosti, avšak rozlišovanie medzi neplatnosťou a jej účinkami je právnou fikciou.